

Research Paper

Investigating the Relationship between Religiousness and the Tendency to Beg among Women Beggars in Shiraz

Alireza Nazari¹, Gholamreza Jafariniya^{*2}, Habib Pasallarzadeh³

1. Ph.D. Department of Sociology, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.
2. Associate Professor, Department of Sociology, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Sociology, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.

Received: 2020/03/19

Revised: 2021/12/07

Accepted: 2022/06/08

Use your device to scan and read the article online

DOI:
10.30495/jzv.2022.24427.3181

Keywords:

Begging, Begging Behaviors, Religiousness, Social Harm, Women.

Abstract

Introduction: The aim of this study is to investigate the relationship between religiousness and the tendency to beg among women beggars in Shiraz.

Methods: The statistical population of this survey research included all female beggars and quasi-beggars aged above 12 in Shiraz, Iran. The sample size also included 384 beggars selected through the cluster sampling method and the simple random sampling method. Data were collected using a valid and reliable questionnaire and data analysis was performed using statistical software including SPSS and Smart PLS.

Findings: The results showed that the relationship between the ritual dimension of religiosity and inclination to beg ($P = -0.42$) produced the highest correlation coefficient, while the lowest coefficient ($P = -0.26$) was observed in the relationship between the doctrinal dimension of religiosity and begging. Moreover, the relationship between the consequential ($P = -0.33$), experimental ($P = -0.36$), and emotional ($P = -0.37$) dimensions of religiosity and inclination to beg had negative, reverse, and significant correlation coefficients. The results obtained from structural equation modeling Smart PLS showed that religiousness had moderate and negative effects on the inclination to beg and could explain a total of 25% of the variance of the tendency to beg variable.

Citation: Nazari, A., Jafariniya, Gh., Pasallarzadeh, H., Investigating the Relationship between Religiousness and the Tendency to Beg among Women Beggars in Shiraz: Quarterly Journal of Women and Society. 2022; 13 (50): 13-32

*Corresponding Author: Gholamreza Jafariniya

Address: Associate Professor, Department of Sociology, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.

Tell: 09171726337

Email: jafariniya_reza@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

Over history and in all countries (either developing or developed), the issue of begging has disturbed cities and harmed the mental structure of society. The issue of begging has also a long history in Iran and has always been a major concern for national and regional authorities due to its heinousness from a cultural perspective and its illegal nature. Thus, it is considered a social problem (3). In addition, begging is condemned by Islam, and religion and cultural worldviews build lasting self-esteem by providing contexts in which one values oneself (6) that could lead to the reduction of social harms and social anomalies, including begging in various dimensions.

Shiraz is a city where begging is remarkably prevalent, and the issue of women's begging harms the city. This has occurred due to the increasing presence of migrants in Shiraz and the subsequent changes in values and cultural beliefs that intensify harmful behaviors (e.g., beggary).

The present study was an applied one in terms of purpose, extensive in terms of scale, micro-scale in terms of range, and cross-sectional in terms of its temporal framework, and the aim of that was to investigate the relationship between religiousness and the tendency to beg among women beggars in Shiraz city.

Methods

The current study was conducted using the qualitative methodology (i.e., survey), and data collection was performed using a researcher-made questionnaire with approved reliability and validity. The population included all female beggars and quasi-beggars in Shiraz aged above 12 who were around 3500 people according

to the statistics collected from Shiraz Municipality. Using Cochran's formula, 384 people were selected as the sample to represent the population. The sampling procedure consisted of two stages where a cluster sampling was followed by a simple random sampling process. Data analysis was performed using statistical software including SPSS and Smart PLS, and convenient statistical tests were implemented to test the hypotheses.

Findings and Discussion

The results showed that there were negative correlations between the dimensions of religiosity (including the ritual dimension, experiential dimension, doctrinal dimension, consequential dimension, and emotional dimension), its total value, and inclination to beg. In this regard, the relationship between the ritual dimension of religiosity and inclination to beg ($P = -0.42$) produced the highest correlation coefficient, while the lowest coefficient ($P = -0.26$) was observed in the relationship between the doctrinal dimension of religiosity and begging. Moreover, the relationship between the consequential ($P = -0.33$), experimental ($P = -0.36$), and emotional ($P = -0.37$) dimensions of religiosity and inclination to beg had negative, reverse, and significant correlation coefficients. Thus, it could be argued that as religiosity and its dimensions became more highlighted ($P = 0.34$), the inclination to beg in women would decrease (Table 1). In this way, all hypotheses of the study were confirmed. The results obtained from structural equation modeling Smart PLS showed that religiosity had moderate effects (-0.506) on inclination to beg and could explain a total of 25% of the variance of tendency toward begging.

Table 1. Correlation between independent and dependent variables

Variable	Dimensions	Tendency to Beg among women beggars	
		The correlation coefficient	Sig*
Religiousness	Doctrinal	-0.26	0.000
	Consequential	-0.33	0.000
	Ritual	-0.42	0.000
	Experiential	-0.36	0.001
	Emotional	-0.37	0.002
	The total value of religiosity	-0.34	0.000

*Sig =significance level

confidential and anonymous.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

All authors have the same contributions to the design of the work, analysis and interpretation of data, and final approval of the article.

Conflicts of interest

The authors declare no conflict of interest

Islam maintains the moral organization of society by emphasizing values like salvation or justifying one's suffering and failure, and this brings together the members of society and results in social solidarity. Thus, Islam has significant potential to reduce inclination to beg and can reduce such inclination via various dimensions of religiosity. The findings of the present study were in line with the theories of Hirschi and Durkheim.

Conclusion

It can be said that religiousness can have counteracting effects on women's tendency to beg, and it is recommended to pay more attention to the ritual dimension of religiosity.

Ethical Considerations

All participants in the study filled out a consent form, and the researchers assured them that the results would be completely

مقاله پژوهشی

بررسی ارتباط دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه در میان زنان متکدی شهر شیراز

علیرضا نظری^۱، غلامرضا جعفری نیا^{۲*}، حبیب پاسالار^۳

۱. دکتری جامعه شناسی، گروه جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

۲. دانشیار گروه جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

۳. استادیار گروه جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

چکیده

هدف: این پژوهش که با هدف بررسی رابطه دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه زنان متکدی شهر شیراز انجام شده است، از نظر نوع هدف، یک بررسی کاربردی، از نظر وسعت پهنانگر، از نظر دامنه خرد و از نظر زمانی یک بررسی مقطعی می‌باشد.

روش: پژوهش حاضر با استفاده از روش میدانی، تکنیک پیمایش و ابزار پرسش‌نامه به دنبال پاسخ به این سؤال اصلی می‌باشد که آیا میان دینداری با گرایش به رفتارهای متکدیانه زنان متکدی در شهر شیراز ارتباط وجود دارد؟ جامعه آماری پژوهش حاضر تمامی زنان و دختران متکدی و شبه متکدی ۱۲ سال به بالای شهر شیراز می‌باشد که تعداد ۳۸۴ نفر از آنان به عنوان نمونه مورد بررسی قرار گرفتند و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزارهای آماری SPSS و Smart PLS استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج پژوهش حاکی از آن است که بین دینداری و شاخص‌های آن یعنی بعد اعتقادی، بعد پیامدی، بعد مناسکی، بعد تجربی و بعد عاطفی، با گرایش به رفتارهای متکدیانه زنان، ارتباط منفی و معکوس و معنادار وجود دارد؛ بنابراین تمامی فرضیه‌های پژوهش تأیید می‌شوند. همچنین، نتایج حاصل از مدل معادله ساختاری (AMOS) نیز نشان می‌دهد که دینداری بر گرایش به رفتارهای متکدیانه تأثیر منفی و متوسط دارد.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۲۹

تاریخ داوری: ۱۴۰۰/۰۹/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۱۸

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/jzv.2022.24427.3181

واژه‌های کلیدی:

تکدی‌گری، رفتارهای متکدیانه، دینداری، آسیب اجتماعی، زنان.

* نویسنده مسئول: غلامرضا جعفری نیا

نشانی: دانشیار گروه جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران.

تلفن: ۰۹۱۷۱۷۲۶۳۳۷

پست الکترونیکی: jafarinia_reza@yahoo.com

مسائل دیگر موثر است و این امر در جامعه می‌تواند در بروز و افزایش سایر بزه‌های اجتماعی تاثیرگذار باشد. بسیاری از زنان و کودکانی که به این شیوه زندگی می‌کنند در دام افراد سودجو و فرصت طلب می‌افتند. در ایران مسئله تکدی‌گری همانند سایر کشورها، پیشینه‌ای دیرین دارد. با توجه به مذموم بودن تکدی از نظر فرهنگی و غیر قانونی بودن، پیوسته از دغدغه‌های مقامات کشوری و محلی مانند شهرداری، فرمانداری و استانداری‌ها بوده است و به عنوان مسئله اجتماعی محسوب شده است (۳).

افزون بر این از لحاظ دینی نیز تکدی‌گری امری مذموم شمرده شده است. در دین اسلام تکدی‌گری مورد نکوهش قرار گرفته شده. در روایتی امام صادق از پیامبر (ص) نقل کردند: "خداوند تبارک و تعالی، صفت گدایی از دیگران را دشمن می‌دارد و دوست دارد که از خودش درخواست شود و هیچ عبادتی به درگاه خداوند دوست داشتنی تر از این نیست" (۴).

از جمله، شهرهایی که از تکدی‌گری زنان آسیب پذیر بوده است و تکدی‌گری در آن رواج دارد شهر شیراز می‌باشد. شهر تاریخی و با قدمتی همچون شیراز از دیرباز محل رفت و آمد جمعیت از مکان‌های گوناگون بوده و این میزان برقراری ارتباط، بر شرایط اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی داخل تاثیرگذار بوده است. فعالیت‌هایی مانند تجارت، قاچاق، روابط خویشاوندی و... سبب حضور این افراد در شهر شیراز شده که هر یک به نوبه خود از امنیت این شهر کاسته است. تغییرات فرهنگی در این شهر نیز با ویژگی‌هایی چون کم‌رنگی فرهنگ‌های اصیل ملی، فراموشی سنت‌های فرهنگی وطنی، بی‌توجهی به اثرات تغییر فرهنگ‌ها و جایگزینی فرهنگی سنجش می‌شود؛ در نتیجه حضور هر چه بیشتر مهاجران تغییراتی در ابزارها، ارزش‌ها و اعتقادات فرهنگی را به دنبال دارد و این تغییرات به رفتارهای آسیب‌زای گوناگون از جمله تکدی‌گری منجر می‌شود که پدیده‌ای است که در شهر شیراز رواج داشته و آسیب‌زا می‌باشد. با توجه به توضیحات داده شده پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال اصلی می‌باشد که آیا بین دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه در زنان شهر شیراز ارتباط وجود دارد؟

ادبیات پژوهش

هر چه اعتقاد به مسائل دینی و مذهبی در بین افراد جامعه‌ای بیشتر باشد می‌تواند به کاهش آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی کمک کند. از آنجائیکه دین سنگ

تکدی‌گری یک زایده‌ی اجتماعی است که در پیدایش آن چندین عامل دخالت دارند مانند بیکاری، فقر مادی، پیری و از کارافتادگی، رخوت و سستی، اعتیاد، معلولیت و بیماری، مسائل خانوادگی از قبیل از هم‌پاشیدگی خانوادگی، مهاجرت از روستا به شهر، نابسامانی‌های اقتصادی از جمله تورم، کاهش ارزش پول ملی، کمی درآمد در برخی از مشاغل، بالا بودن هزینه‌های زندگی، ضعف فرهنگی خانوادگی و شکاف عمیق طبقاتی. دیگر دلیل اجتماعی گدایی مربوط به کمبودهایی است که در اثر نارسایی‌های موجود در جامعه بوجود می‌آید. باید اذعان داشت که برخی از این متکدیان محصول نابسامانی اجتماعی هستند؛ بدین معنی که جامعه نتوانسته است افراد سالخورده، عاجز، معلول، یتیم و امثال آن را در مراکز مناسبی سازمان بخشد و برای زندگی آنان امکانات لازم را فراهم آورد؛ در نتیجه آنان نیز از فرط ناچاری برای بقای خویش به تکدی می‌پردازند (۱).

در طول تاریخ و در همه‌ی کشورها از خاور دور تا کشورهای توسعه یافته صنعتی، تکدی همراه یا مترادف با عباراتی چون بی‌خانمانی، ولگردی و ... وجود داشته، به عنوان معضلی نامیمون به شهرها چهره‌ای زشت بخشیده است و این مساله با برانگیختن ترحم مردم، به ساختار روانی جامعه آسیب می‌رساند. ایران نیز به عنوان یک کشور در حال توسعه همچنان با مسائل و چالش‌های متعدد در دوران گذار مواجه است. عدم تعادل بین زندگی گذشته و سنتی با نیازهای ناشی از هجوم زندگی جدید و مدرن باعث بروز بی‌نظمی و چالش‌هایی از قبیل ناکارآمدی آموزش و پرورش، بیکاری، فقر و نابرابری، مهاجرت روستاییان به شهرها، توسعه ناپایدار، گسترش آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی از قبیل اعتیاد، خودکشی، طلاق، فرار دختران از خانه، تکدی‌گری و... است (۲).

تکدی‌گری بویژه در زنان و دختران معضلی است که می‌تواند پوششی برای رخداد آسیب‌های اجتماعی گوناگون مانند روسپی‌گری، واسطه‌گری، تن‌فروشی و ... باشد. به همین سبب این پدیده بویژه میان زنان و دختران، یکی از دغدغه‌های سیاستی و پژوهشی سیاست‌گذاران و پژوهشگران را در بیش‌تر جوامع تشکیل می‌دهد. از آنجا که تکدی‌گری برای زنان به گونه‌ای ناتوانی‌ساختاری، فقر و نابرابری را با نوع خاصی ابراز نیاز و تأمین همراه می‌کند ماهیت آن نوعی ننگ، شرمساری و مظاهر رفتاری نامقبول و غیر اخلاقی را برای جامعه و بویژه دست‌اندرکاران نمایان می‌کند؛ از جمله آسیب‌های اجتماعی است که در بروز و ترویج بسیاری از

الگوی فکر و عمل از هم متمایزاند. به اعتقاد لنسکی درگیر بودن گروه دیندار، از دو جنبه مشارکتی^۵ و معاشرتی^۶ برخوردار است که می‌تواند کم یا زیاد باشد. او بُعد مشارکتی را از لحاظ میزان حضور در برنامه‌ها و فعالیت‌های رسمی و جمعی نهاد دین و بعد معاشرتی را از حیث داشتن پیوندهای دوستانه و عاطفی هم‌کیشان و اعضای کلیسای خود مورد توجه قرار می‌دهد (۱۰).

رابرتسون اسمیت یکی از روانشناسان کارکردگرا بر این باور است که دین را نباید وسیله‌ای برای تکریم و نجات ارواح تلقی کرد بلکه باید آن را طریقه‌ای در صیانت و رفاه جامعه قلمداد کرد. ادیان باستانی جزئی از نظم عمومی - اجتماعی خویش بودند که خدا و بشر را با هم در بر می‌گرفتند. وی مذهب را تنها یک ترس مبهم و فرزند هراس و وحشت نمی‌داند بلکه آن را حافظ مقررات، نوامیس و نظم اخلاقی جامعه نیز می‌داند و آنچه برای او مهم است عملکردهای دین است و نه باورداشت‌ها. به استدلال او عملکردهای دینی مانند تشریفات و مناسک، اهمیتی بنیادی دارند و برای شناخت دین نخست باید شیوه‌های مردم را تحلیل کرد و نه باورداشت‌های آنان را. به طور کلی به ادعای رابرتسون دین دو کارکرد عمده دارد، یکی تنظیم‌کننده و دیگری برانگیزاننده؛ تنظیم‌کننده رفتار فردی برای خیر همگان و یا به سخن دیگر برای گروه و برانگیزاننده احساس مشترک جهت وحدت اجتماعی است که از راه مناسک مذهبی انجام می‌شود (۷).

فوکویاما^۷ (۱۹۹۹) در ادامه می‌گوید که سرمایه اجتماعی نیز می‌تواند با ایجاد شبکه‌های روابط بین انسان‌ها مبنایی برای تولید و قوام اعتماد و مشارکت اجتماعی باشد و این همان چیزی است که پیروان یک دین را دارای شبکه‌های گسترده‌تر و در نتیجه دینداری بیش‌تر می‌کند؛ بنابراین دینداری می‌تواند به سرمایه اجتماعی و مشارکت هرچه بیش‌تر افراد کمک کند.

رادکلیف براون نیز همانند رابرتسون بر این باور است که عملکردهای مذهبی از باورداشت‌های دینی اهمیت بیش‌تری دارند؛ به همین دلیل است که وی با این قضیه کاری ندارد که آیا باورداشت‌ها حقیقت دارند یا نه. به نظر او باورداشت‌ها اهمیتی نداشته و تنها آنچه مردم در عمل انجام می‌دهند، اهمیت اساسی دارد. از این رو، به نظر براون، باورداشت‌ها، دلیل تراشی‌ها و توجیه‌های مناسک‌اند و می‌توان گفت که مناسک بیان نمادین و تنظیم‌شده برخی احساسات‌اند. پس

بنای سامان اجتماعی و منبعی برای ارزش‌های اجتماعی است و بر گزینش‌های فردی و بسیاری از زمینه‌های زندگی روزمره تأثیر می‌گذارد، می‌تواند به عنوان تجلی روح جمعی و عامل همبستگی و یکپارچگی جامعه بشمار رود (۵).

دین و جهان بینی‌های توحیدی، ساختارهای ذهنی و شخصی افراد را وسعت بخشیده، قابلیت، ظرفیت، تفسیر و تحلیل شناختی را بهبود می‌بخشد و بدین سان، توانایی کل‌نگری افراد افزایش می‌یابد. در انسان معتقد به دین احساس آشفتنگی، عدم کنترل و رهاشدگی رخ نمی‌دهد. دین و جهان بینی‌های فرهنگی با تدارک زمینه‌ای که در آن، فرد خودش را با ارزش و با شکوه تصور می‌کند، عزت نفس پایداری را ایجاد می‌کند (۶) و در نتیجه منجر به کاهش آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی از جمله تکدی‌گری در سطح جامعه در ابعاد گوناگون می‌شود.

دورکیم نظریه پرداز است که بیش‌ترین تأثیر را بر جامعه‌شناسی دین داشته است. وی برای شناخت همه ادیان بشری به ابتدایی‌ترین و ساده‌ترین صورت دین توجه می‌کند (۷). وی نه به ماهیت دین بلکه به کارکردهای آن می‌پردازد و نقش دین در انسجام اجتماعی جوامع سنتی را مهم قلمداد می‌کند (۸).

و بر از جمله جامعه‌شناسان کلاسیک است که بخش قابل توجهی از آثارش به دین اختصاص دارد. و بر از دو نوع دین شریعتی و رستگاری یاد می‌کند و یا از دو نوع خداشناسی زاهدانه و عارفانه سخن می‌گوید. او مصداق دین شریعتی را کنفوسیوس و یهودیت می‌داند که مومنان در خدمت شرع مقدس اند و همراه با اهتمامات مناسکی در صدد سازگاری با دنیا هستند، ولی در دین رستگاری مومنان اهتمامشان کاملاً صرف آخرت و تاملات درونی می‌باشد. مصداق نزدیک دین رستگاری بودیسم و مسیحیت است که پیروان خویش را در تنش دائمی با دنیا قرار داده اند (۹).

از نظر لنسکی دین عامل موثری است که اندیشه و عمل فرد را حتی در جوامع مدرن متأثر می‌سازد. او برای سنجش این تأثیرگذاری به مهم‌ترین جنبه‌های دینداری یعنی «جهت‌گیری دینی»^۱ و «میزان درگیر بودن با گروه دینی»^۲ می‌پردازد. لنسکی دو جهت‌گیری راست‌گویی^۳ و عبودیتی^۴ را در دین یهودی - مسیحی مهم قلمداد می‌کند. این دو جهت‌گیری به لحاظ فعال و منفعل بودن، پذیرش یا عدم پذیرش در دنیای مدرن و هم‌چنین، تأثیرات متفاوت‌شان بر

- 1 . Religious Orientation
- 2 . Degree of Group Involvement
- 3 . Orthodoxy
- 4 . Devotionalism

- 5 . Association
- 6 . Communal
- 7 . Fukuyama

می‌توان نشان داد که مناسک کارکردهای اجتماعی خاصی دارند که ضمن تنظیم و حفظ احساساتی که بنای ساختمان جامعه را تشکیل می‌دهند، آن را از نسلی به نسل دیگر انتقال می‌دهند (۷).

چارلز گلارک و رادنی استارک طی دو دهه ۵۰-۶۰ میلادی در تلاش برای فهم و تبیین دین در آمریکا بودند. وی بحث ابعاد التزام دینی را در این کشور زنده کرد و با همکاری رادنی استارک در سال ۱۹۶۵، به شرح و بسط الگویی نوین از دینداری پرداخت. هدف اصلی آنان، درک شیوه‌های گوناگونی بود که مردم با توسل به آن، خود را مذهبی تلقی می‌کردند. گلاک و استارک بر این عقیده بودند که به رغم آنکه ادیان جهانی در جزئیات بسیار متفاوتند، اما دارای حوزه‌های کلی هستند که دینداری در آن حوزه‌ها و یا ابعاد - جلوه‌گر می‌شود. آنان برای دینداری چهار بعد اصلی «عمل»، «باور»، «تجربه»، «دانش یا معرفت» را تحت عنوان ابعاد عمومی الزام دینی مطرح کرده‌اند. این ابعاد چهارگانه، در سطح مقیاس‌های اولیه به پنج شاخص یا مقیاس تقسیم شده‌اند که افزایش آن، ناشی از تفکیک بُعد عمل به دو بخش شاخص مناسکی و عبادی است (۱۱).

- بعد باور (اعتقادی): آن چیزی است که انتظار می‌رود پیروان یک دین بدان باور داشته باشند.
 - بعد مناسکی (عمل): نظام اعتقادی در هر دینی وجود دارد، اما این اعتقادات به صورت مناسک نمود عینی می‌یابند.
 - بعد تجربی (عاطفی): تجربه دینی با احساسات، تجربیات و درون فرد دیندار مرتبط است. احساسات و عواطف دینی وجه عالی تری از دینداری است که قلبی و درونی بوده و برخلاف مناسک و مراسم آیینی نمود بیرونی ندارد.
 - بعد عاطفی: بعد معرفتی، عقلانی یا دانش با بعد عقیدتی بسیار نزدیک است. تفاوت این دو بعد، مربوط به آگاهی و شناخت در اعتقادات در بُعد دانش است.
 - بعد پیامدی: این بُعد، به دلیل بیش‌ترین انتقادات، در میان ابعاد الگوی دینداری گلاک و استارک پس از مدتی حذف شد، از جمله این که، بعد پیامدی فی نفسه پیامد دینداری است، نه بعدی از ابعاد آن. بعد پیامدی دینداری، که با این انتقاد از الگوی دینداری کنار گذاشته شد، به اعمالی گفته می‌شود که از عقاید، احساسات و اعمال مذهبی ریشه می‌گیرد و از ثمرات و نتایج ایمان در زندگی و کنش‌های بشر است (۱۱).

کینگرلی دیویس بر این باور است که تفاوت معناداری بین داوری و تبیین پژوهشگر با فهم کنشگر دینی مشاهده می‌شود. بنابراین، نظریه‌پردازان جدید کارکردگرایی با اهمیت دادن بیش‌تر به کنشگر دینی و وارد کردن عنصر روان‌شناختی و

تلفیق آن با نظریه کارکردگرایی، تبیین بهتری از دین ارائه داده‌اند. دیویس از این دست جامعه‌شناسان است. دیویس در کتابش با عنوان جامعه‌شناسی انسان به ارائه کارکردهای مثبت دین پرداخته و دین را به عنوان عامل انسجام بخش در جامعه می‌ستاید و اضافه می‌کند که افراد از راه شرکت در مراسم دینی، وابستگی‌شان را به اهداف گروهی افزایش می‌دهند. دیویس از تمایز بین امر مقدس و نامقدس استفاده کرده و آن را داری خصلتی نمادین می‌داند (۱۲).

به نظر کارل مارکس بیش‌تر رفتارهای قانون شکنانه به وسیله طبقات پایین انجام می‌شود و این نه به دلیل تمایل و علل روانشناختی مربوط به فقرا و طبقات پایین است بلکه به دلیل محدودیت‌هایی است که از راه طبقه مسلط بر ابزار و نهادهای قدرت بر طبقات پایین و فقرا اعمال می‌شود. با توجه به این نظریه وجود تضادهای گسترده در جامعه و طبقاتی شدن انسان‌ها، باعث می‌شود تا افراد طبقه پایین دچار از خود بیگانگی شوند و از خود بیگانگی که به معنی احساس از دست دادن کنترل بر زندگی اجتماعی است احتمال اعمال قانون‌گریزانه را برای فرد فراهم می‌آورد که به طور جبری انجام می‌شود (۱۳).

انگلس همچون مارکس، انحراف کجرفتاری را ناشی از ساخت روابط اجتماعی تولید در نظام سرمایه‌داری قلمداد می‌کند و شرایط اقتصادی و بویژه فقر مادی را از علل اصلی آن می‌داند. با این حال، تصویر خود درباره جرم و کجروی را در قالب نوعی پیامد اخلاق‌زدایی اجتماعی^۱ یا افول انسانیت در افراد ارائه کرده است و این پدیده را نوعی بازتاب انحطاط در جامعه می‌داند (۱۴).

دورکیم بر این باور است، هنگامی که آرزوهای انسان با امکان تحقق آنان هماهنگ نیست، فشارها به وجود آورنده رفتار انحرافی نیرومندتری می‌شوند. وی موقعیت‌های گوناگون از جمله رکود ناگهانی، رونق ناگهانی و تغییرات سریع را عنوان می‌کند. مقصود او این بود که در این شرایط فرد آرزوهایی می‌کند که اگر رسیدن به آنها ناممکن نباشد، بسیار مشکل است. دورکیم عقیده دارد کجروی و قانون‌گریزی ناشی از رکود ناگهانی است، زیرا وضعیت‌هایی از قبیل دسته بندی‌های مجدد شکل می‌گیرد که ناگهان افرادی را در موقعیتی پایین‌تر از قبل قرار می‌دهد، سپس لازم است از درخواست‌های خود بکاهند و نیازهای خود را محدود کنند و یاد بگیرند که خود را بیش‌تر کنترل کنند، اما جامعه نمی‌تواند بی‌درنگ این افراد را با شرایط تازه سازگار کند و به آنان خودسرکوبی را بیاموزد که هنوز به آن عادت نکرده‌اند. به این

1- Social demoralization.

همچنین، این نظریه می‌تواند مقیاس‌های فشار، انواع اصلی فشار، رابطه بین فشار و رفتار انحرافی، رویکردهای تقابلی نسبت به فشار، عامل رفتار بزهکارانه یا غیر بزهکارانه و نظریه‌های سیاسی را که مأخذ آنها این نظریه است تعریف کند. افزون بر آن، نظریه فشار عمومی این قابلیت را دارد که برای توصیف بزهکاری بین گروهها، برای مثال، نرخ بزهکاری مردان در مقابل زنان، نیز مورد استفاده قرار گیرد. اگنیو عنوان می‌کند که بزهکاری نتیجه مستقیم تأثیرگذاری منفی خشم، ناکامی و احساسات مضر و زیان‌آور است که به دنبال مناسبات اجتماعی مخرب و منفی به وجود می‌آید (۱۹).

بندورا^۱، مانند افرادی چون هال^۲، پیاز^۳، تولمن^۴، نورمن^۵ و مکتب گشتالت^۶، به فرضیه یادگیری شناختی دلبسته بوده (۲۰)، بنیاد فکری خود را بر اساس این فرضیه بنا نهاده است (۲۱). به عقیده بندورا، یادگیرنده باید افزون بر توجه و علاقه، توانایی تقلید و الگوبرداری را نیز دارا باشد. یادگیری اجتماعی، بنا بر مشاهده و تقلید، به طور ناخودآگاه در بسیاری از افراد به صورت مثبت و منفی انجام می‌گیرد و پیامدهای ثمربخش یا زیان‌بار خود را به دنبال خواهد داشت (۲۱).

ادوین ساترلند بر این اعتقاد بود که رفتار انحرافی و مجرمانه از طریق «معاشرت اغیار» با «پیوند افتراقی» یعنی داشتن روابط اجتماعی با انواع خاصی از مردم مانند «تبهکاران» آموخته می‌شود. او می‌گوید برای آنکه شخص جنایتکار شود، باید نخست بیاموزد که چگونه جنایت کرد (۲۲). مطالعات شاو و مک کی (۱۹۴۲)، همه تحت تأثیر اصول محیط‌شناسی انسانی که پارک بیان نموده بود، قرار گرفت. آنان رهیافت بوم‌شناسی نظریه بی‌سازمانی اجتماعی را زمانی که نسبت بیش‌تری از جرم‌ها و کجرفتاری‌ها در محله‌های خاصی از شهر رخ داده بود، توسعه دادند (۲۳).

شاو و مک کی، اصطلاح منطقه بزهکاری را ابداع کردند و می‌گویند که در محله‌های فقیرنشین شهرها، رفتار مجرمانه یک الگوی عادی است. در چنین مناطقی جوانان ارزش‌ها و رفتارهای کجرو را یاد می‌گیرند و درونی می‌کنند و در نتیجه جوانان بزهکار می‌شوند زیرا آنان با افرادی دوستی و نزدیکی می‌کنند که خود مجرم و منحرف بوده‌اند. به موجب تئوری ای که آنان ارائه می‌دهند، اوضاع و احوال اجتماعی و اقتصادی یک منطقه جغرافیایی معین (تراکم جمعیت به خصوص سطح

ترتیب با شرایطی که بر آنان تحمیل شده است سازگار نمی‌شوند. به نظر دورکیم رونق اقتصادی هم مانند رکود اقتصادی می‌تواند پیامدهایی داشته باشد، بویژه اگر تغییر شرایط بالندگی اقتصادی ناگهانی باشد. تصور می‌شود حالت ناگهانی این تغییرات گسترده، آرزوها را فراتر از امکان تحقق آنها می‌برد و این هم باعث می‌شود دستگاه نظم‌دهنده جامعه با مانع روبرو شود (۱۵).

در واقع، کجرفتاری و ارتکاب جرم از دیدگاه دورکیم، پاسخ و واکنش به لجام گسیختگی اجتماعی است و هر چه میزان بی‌هنجاری و عدم وفاق در مورد هنجارها بیش‌تر شود، رفتار انحرافی نیز افزایش می‌یابد (۱۶).

نی (۱۹۵۸) بر رابطه خانواده و رفتار انحرافی متمرکز شده و معتقد است که محدود نمودن بچه‌ها، تنبیه، مشکل هویت‌سازی بچه‌ها با والدین و درونی کردن الگوهای رفتاری همونا با هنجارهای اجتماعی، منابع اصلی کنترل بچه‌ها هستند (۱۷).

هیرشی در دو تحقیق خود (۱۹۷۸-۱۹۶۹)، نوعی الگوی کنترل اجتماعی را ارائه داده است، الگویی که گاه نیز با نام نظریه پیوند از آن یاد می‌شود و پیدایش رفتار مجرمانه را معلول ضعف مشارکت در گروهها و نهادهای اجتماعی و نیز تضعیف اعتقادات و باورهای موجود در جامعه می‌شمرد. از نظر هیرشی، افراد از لحاظ درجه قبول ارزش‌ها و هنجارهای جامعه متفاوت‌اند. این تفاوت‌ها به میزان پیوستگی افراد با نظام اجتماعی بستگی دارد. از نظر او میان پیوند با نظام اجتماعی و اعتقاد به مشروعیت اخلاقی رابطه‌ای وجود دارد و اعتقادات فرد نیز متأثر از پیوند با مدرسه، خانواده و جامعه است. با سست شدن این پیوند، از شدت اعتقادات کاسته می‌شود. اعتقاد فرد با پیوند فرد به والدین آغاز می‌شود و از راه پیوند با مدرسه و جامعه افزایش می‌یابد. به بیان دیگر، بین میزان پیوند با نظام اجتماعی و اعتقاد به مشروعیت قوانین جامعه رابطه‌ای وجود دارد و این دو از یکدیگر جدایی‌ناپذیرند. هیرشی بر این باور است که اگر برخی از علقه‌های (پیوندها) اجتماعی نمی‌بود، انسان‌ها گرایش به رعایت قوانین نداشتند و ملزم نبودند به آنان احترام گذارند. بدین سان می‌توان دریافت که کجرفتاری نوجوانان نه تحت تأثیر انحصاری نامساعدترین محیط‌ها است و نه برخاسته از کانون‌های از هم پاشیده، زیرا تمام وابسته به شدت و ضعف علائق و روابط گوناگون اجتماعی است (۱۸).

نظریه ی فشار عمومی اگنیو که نه ساختاری و نه فردی است، سعی می‌کند تا وقوع کجروی را که ناشی از فشاری است که فرد در زندگی با آن روبرو می‌شود، تبیین کند.

1. Bandura
2. Hall
3. Piaget
4. Tolman
5. Norman
6. Gestalt school

اقتصادی) و به طریق اولی، طبیعت گروه صاحب نفع، تأثیری قاطع بر نرخ جرم دارند (۱۸).

در این پژوهش از نظریات گوناگونی به عنوان مبنای نظری استفاده شده است، اما تعدادی از نظریات که مبنای استخراج فرضیه ها هستند چارچوب نظری این پژوهش را تشکیل می‌دهد.

بر مبنای نظریه گلاک و استارک دینداری در ابعاد گوناگون اعتقادی، پیامدی، مناسکی، تجربی و عاطفی مورد بررسی قرار گرفته است.

از نظر هیرشی، افراد از لحاظ درجه قبول ارزش ها و هنجارهای جامعه متفاوت اند. این تفاوت ها به میزان پیوستگی افراد با نظام اجتماعی بستگی دارد. از نظر او میان پیوند با نظام اجتماعی و اعتقاد به مشروعیت اخلاقی، رابطه وجود دارد و اعتقادات فرد نیز متأثر از پیوند با مدرسه، خانواده و جامعه است؛ با سست شدن این پیوند، از شدت اعتقادات نیز کاسته می‌شود. اعتقادات فرد با پیوند او به والدین آغاز شده و از راه پیوند با مدرسه و جامعه افزایش می‌یابد؛ به بیان دیگر، میان میزان پیوند با نظام اجتماعی و اعتقاد به مشروعیت قوانین جامعه رابطه ای وجود دارد و این دو از یکدیگر جدایی ناپذیرند. از دیدگاه دورکیم، دین در واقع زاینده مناسک است و از راه مشارکت در مناسک و مراسم مذهبی است که قدرت اخلاقی جامعه آشکارا احساس می‌شود و احساسات اخلاقی و اجتماعی از همین راه تقویت و تجدید می‌شوند و بنابراین اعمال انحرافی کاهش پیدا می‌کند (۲۴).

بنابراین از نظریه ی هیرشی و دورکیم این فرضیه اصلی استخراج می‌شود که میان دینداری در ابعاد گوناگون با گرایش به رفتارهای متکدیانه در شهر شیراز ارتباط وجود دارد. همچنین، با توجه به نظریه گلاک و استارک مبنی بر ابعاد گوناگون دینداری (اعتقادی، پیامدی، مناسکی، تجربی و عاطفی) این فرضیه های فرعی استخراج می‌شود که: میان ابعاد اعتقادی، پیامدی، مناسکی، تجربی و عاطفی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان شهر شیراز ارتباط وجود دارد.

معینی و جهانبازیان (۱۳۹۸) پژوهشی را با عنوان «بررسی عوامل موثر برگرایش به تکدی‌گری در شهر یاسوج» به انجام رساندند. نتایج بررسی نشان داد، میان متغیرهای سن، تحصیلات، وضعیت جسمانی، وضعیت تاهل، بُعد خانوار، فقر اقتصادی، مهاجرت و تشویق دوستان، تن پروری، ضعف وجدان اخلاقی، ضعف دینداری، عدم نگرش منفی به تکدی‌گری، عدم نظارت و کنترل رسمی، عدم حمایت و تامین اجتماعی، فقر و بیکاری، تضاد طبقاتی، سابقه تکدی‌گری در

خانواده و تکدی‌گری رابطه معنی داری وجود دارد. میان جنسیت و تکدی‌گری رابطه معنی داری یافت نشد (۲۵).

عبداللهی و زندی (۱۳۹۵) پژوهشی را با عنوان «بررسی و تحلیل عوامل موثر بر تکدی‌گری در شهر بوشهر» به انجام رساندند. نتایج پژوهش نشان داد که نوع شناسی تکدی‌گری به ترتیب گدایی با ۴۲٪ درصد، گل فروشی با ۲۴٪ درصد، وزن کشی با ۰/۴۰ درصد، تمیزکردن شیشه خودرو با ۱۰٪ درصد، فال فروشی با ۶٪ درصد و نوازندگی خیابانی با ۴٪ درصد می‌باشد. عوامل متعددی به ترتیب از جمله ۵۰/۵۰ درصد از آمار تکدی‌گری به دلیل فقر، ۱۸٪ درصد به دلیل بیکاری، ۱۲٪ درصد به دلیل بی سرپرستی، ۸٪ درصد به دلیل اعتیاد در تکدی‌گری بوشهر موثر بوده است که بیش تر این افراد زن و در گروه سنی ۱۱ تا ۱۷ سال قرار دارند (۲۶).

ترکی (۱۳۹۵) پژوهشی را با عنوان «بررسی جامعه شناسی عوامل مؤثر بر تکدی‌گری در شهر کرمان» به انجام رساند. در این پژوهش آمده است که تکدی‌گری در اسلام نیز کاملاً امر مذمومی است و در آیات و روایات متعددی بیکاری و سربار جامعه شدن را نکوهش می‌کنند، اما به هر حال در ذهن بسیاری از مردم تفکیک افراد مستحق و متکدیان سخت است و همین امر بسیاری از شهروندان را در برابرخواسته های متکدیان خلع سلاح می‌کند (۲۷).

برزگر و دیگران (۱۳۹۴) پژوهشی را با عنوان «تجارب متکدیان از تکدی‌گری و راه های کاهش و درمان آن در جامعه» به انجام رساندند. جامعه پژوهش، متکدیان شهر کازرون (۲۰ نفر) بودند که به روش مبتنی بر هدف و گلوله برفی، انتخاب و مورد مصاحبه عمیق قرار گرفتند. نتایج نشان داد افراد با کمبود مهارت های آموزشی کافی از عواقب تکدی‌گری برخوردارند که برخی شامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، روانی و فردی و ... می‌باشد (۲۸).

جهانگیری و دیگران (۱۳۹۴) پژوهشی را با عنوان «تبیین عوامل اجتماعی موثر بر تمایل زنان متکدی به ترک تکدی» به انجام رساندند. این مطالعه تبیین عوامل اجتماعی موثر بر تمایل زنان متکدی به ترک تکدی می‌باشد و با روش پژوهش کیفی با رویکرد پدیدارشناسی تأویلی انجام شد. بدین منظور مصاحبه‌های بدون ساختار با ۱۵ زن متکدی بالای ۱۸ سال صورت پذیرفت که در طی آن تجربیات خود را در زندگی بیان کردند. یافته ها از تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده چهار موضوع اصلی از دیدگاه مشارکت کنندگان پیرامون عواملی که در تمایل به ترک تکدی در بین متکدیان زن موثر می‌باشد، به تصویر کشیده شد که عبارت بودند از حمایت اجتماعی، تأمین اجتماعی، کنترل اجتماعی رسمی و غیر

دموزو^۳ (۲۰۰۵) پژوهشی را با عنوان «تکدی‌گری به عنوان شیوه معیشت» به انجام رساند. از نظر وی مسأله تکدی‌گری تا حد زیادی به پایگاه اجتماعی-اقتصادی کشور و خط سیر تاریخی فقر درآمدی، میزان بالای بیکاری، هزینه های بالای زندگی، میزان بالای رشد جمعیت، سیاست ها و برنامه های عمومی نامناسب و مهاجرت مستمر روستا به شهر و جابه‌جایی بستگی دارد. ناامنی، کمبود شدید مواد غذایی، بی سوادگی، بی‌خانمانی، کمبود مسکن مناسب، بیماری، شرایط زندگی نامعین، مرگ و حاشیه نشینی و انحصار، کنش ها و واکنش‌های فقیران به عادت‌های شان به محیط‌های اجتماعی محدود است (۳۱).

پورتز و هالر^۴ (۲۰۰۵) در پژوهش خود نشان دادند که حتی در اقتصاد رسمی، تکدی‌گری نیز در گروه فعالیت‌های ادامه بقا شمرده می‌شود که در موقعیت اقتصادی بی‌نوایی و درماندگی صورت می‌گیرد؛ بنابراین از این منظر انگیزه اصلی از تکدی‌گری کسب منابع معیشت است و در ردیف یا مشابه مشاغل بخش غیررسمی قرار می‌گیرد (۳۲).

بروملی^۵ (۱۹۸۱) پژوهشی را با عنوان «تکدی‌گری در کالی: پنداشت‌ها، واقعیات و سیاست‌گذاری» به انجام رساند. وی در مطالعات خود به این نتیجه می‌رسد که معمولاً رسانه‌ها و نشریات در گزارش تعداد متکدیان مبالغه می‌کنند در حالی که مسئولان تعداد واقعی را اعلام نمی‌کنند. همچنین وی نابرابری شدید و حمایت اجتماعی ناکافی را از عوامل اجتماعی بسیار مهم در شیوع پدیده تکدی‌گری می‌شمارد (۳۳).

این پژوهش در پی پاسخ به این سؤال اصلی می‌باشد که آیا بین دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان متکدی شهر شیراز ارتباط وجود دارد؟

واژه تکدی در فرهنگ فارسی به معنی تکلف در سؤال، حاجت خواهی از این و آن درکوی و برزن، گدایی، و صدقه خواستن آمده است و متکدی مرادف با سائل به معنی گدا، درپوزه‌گر، ذکر شده است. همچنین سؤال به معنی درپوزه‌گری و گدایی و نیز به معنی پرسش آمده است (۳۴).

تعریف تکدی اگرچه به گونه دقیق که در همه جوامع قابل قبول باشد، دشوار است؛ ولی به گونه ساده می‌توان گفت تکدی به عمل کسی گفته می‌شود که درخواست خیرات و صدقات می‌کند و عملی است که موجب جلب ترحم دیگران می‌شود و متکدی بدین وسیله چیزی دریافت می‌کند. همان‌گونه که اشاره شد تعریف تکدی برحسب جوامع متفاوت

رسمی، جهت‌دهی ارزشی و عدم نگرش منفی. تعدادی از متکدیان به دلایلی همچون طلاق، متارکه، اعتیاد... از خانواده خود جدا شده، یا همان‌گونه که گفته شد دارای پیوندهای ناقص می‌باشند؛ همچنین بیش‌تر پاسخگویان دارای یک جهت‌دهی ارزشی خاص برای توجیه اقدام به تکدی بودند که دربرگیرنده بخشی از دیدگاه‌های دینی نیز بود (۲۹).

رجیبی و علمیرادی (۱۳۹۴) پژوهشی را با عنوان «بررسی پدیده تکدی‌گری و رابطه آن با فقر در استان بوشهر» به انجام رساندند. هدف از این مطالعه بررسی ویژگی‌های فردی و اجتماعی متکدیان و دستیابی بر نگرش کمک‌کنندگان به افراد متکدی بوده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که ۵۰٪ متکدیان به دلیل فقر مالی و معیشتی به تکدی‌گری روی آورده‌اند در عین حال که در سایر عوامل عنوان شده نیز (یعنی پیری، بیکاری، معلولیت و بیماری)، عامل زیر بنایی سوق‌دهی به سوی تکدی‌گری، فقر مالی و معیشتی قرار دارد. مقایسه ویژگی‌های شخصیتی متکدیان با غیرمتکدیان نشان داد که در مقایسه با گروه قابل مقایسه (غیر متکدیان)، متکدیان برون‌گرا تر هستند (۱).

آدریانسن^۱ (۲۰۱۷) پژوهشی را با عنوان «متکدیان در بروکسل یا جهانی شدن فقر شدید» به انجام رساند. به عقیده وی یکی از دلیل‌های اصلی ظهور مجدد تکدی‌گری به گونه مستقیم به فرایند جهانی شدن بر می‌گردد؛ انفجار از داخل رژیم‌های کمونیست اروپایی و برداشته شدن دیوار آهنی همراه آن که به افزایش قابل ملاحظه مهاجرت به اروپای غربی منجر شد. ایشان توانایی‌ها و پایگاه اجتماعی و اقتصادی متکدیان، رفاه و روابط با جامعه رسمی را در ارتباط با تکدی‌گری بررسی کردند.

کویس کاسا^۲ (۲۰۰۸) پژوهشی را با عنوان «مطالعه افراد دارای مشکلات تحرک دراکرای غنا» به انجام رساندند. او بر این باور است که هرچند تکدی‌گری در غنا غیر قانونی است، اما شمار فزاینده‌ای از افراد ناتوان به آن مشغول‌اند. وی اضافه می‌کند که تکدی‌گری نه تنها توسط قانون منع شده است بلکه توسط بسیاری از غنایی‌ها نیز ننگ و کوتاهی تلقی می‌شود. به نظر وی فقر، نیازهای تحرک، فقدان آموزش و مهارت‌های مناسب و بیکاری جملگی عواملی‌اند که تصمیم برای آغاز تکدی‌گری را تبیین می‌کنند. همچنین، به نظر می‌رسد راه‌هایی را که متکدیان فعالیت‌های خودشان را از آن راه توجیه می‌کنند به تداوم تکدی‌گری کمک می‌کند (۳۰).

3. Demewozu
4. Portes
5. Bromley

1. Adriaenssens
2. Kwesi Kassah

های دینداری اعتقادی، پیامدی، مناسکی، تجربی و عاطفی بررسی شده است.

فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی

- میان دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه ارتباط وجود دارد.

فرضیه های فرعی

- میان بُعد اعتقادی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه ارتباط وجود دارد.

- میان بُعد پیامدی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه ارتباط وجود دارد.

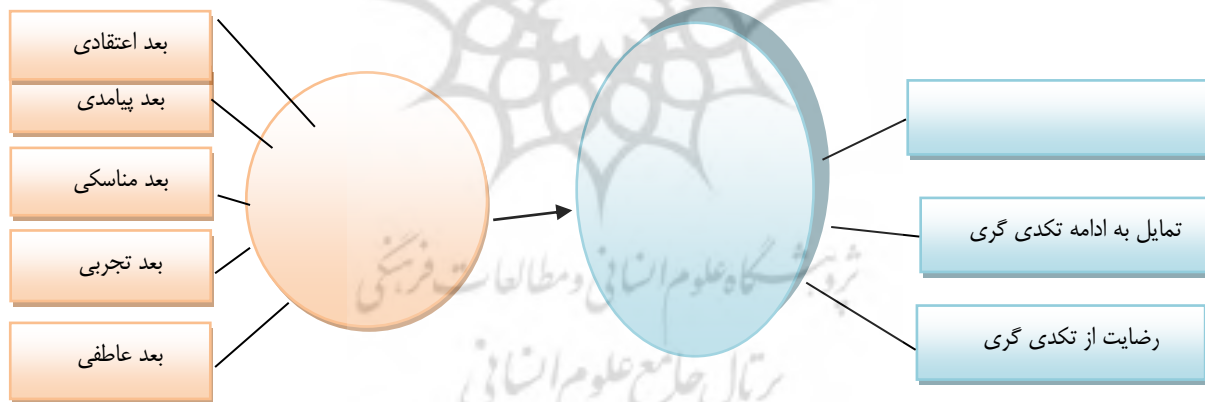
- میان بُعد مناسکی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه ارتباط وجود دارد.

- میان بُعد تجربی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه ارتباط وجود دارد.

- میان بُعد عاطفی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه ارتباط وجود دارد.

است. در تعریفی «متکدی به کسی گفته می‌شود که در خیابانها و کوچه ها و معابر و گذرگاه ها و اماکن عمومی سرگردان و ولگرداست و تقاضای صدقه و خیرات می کند، یا کودکان کمتر از ۱۶ سال را برای این کار تربیت و وادار می کند. همچنین، این تعریف شامل کسانی می‌شود که جراحتهای و نقص عضوی خود را به نمایش می گذارند تا صدقات و خیرات را از هر نوع و ماهیتی که باشد دریافت کنند (۲۹).

در تعریف عملیاتی تکدی‌گری احساس عدالت اجتماعی در این پژوهش با شاخص های احساس عدالت رویه ای و احساس عدالت توزیعی بررسی شده است. در تعریف مفهومی دین، در لغت به معنای قید و بند، التزام، تعهد، تکریم، تقدس و شریعت، مذهب، ورع و پاداش انقیاد، خضوع، پیروی، تسلیم و جزاست و در اصطلاح، عبارت است از اعتقاد به قوای لاهوتی و ماوراءالطبیعی و رعایت سلسله قواعد اخلاقی حقوقی و سیاسی اقتصادی و اجتماعی در زمینه ارتباط با خود، سایر بندگان و خدا و انجام مناسک عبادی در جهت کسب تقرب خالق و جلب رضایت او به منظور تعالی روح. دینداری به معنای التزام عملی و ذهنی به باورهای دینی است؛ به بیان دیگر، پیروی پیروان دین از آن و از زیرمجموعه‌های آن است (۱۳). در تعریف عملیاتی دینداری در این پژوهش با شاخص

روش پژوهش

این پژوهش که با هدف بررسی رابطه میان دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه زنان شهر شیراز می‌باشد، از نظر نوع هدف یک بررسی کاربردی، از نظر وسعت پهنانگر، از نظر دامنه خرد و از نظر زمانی یک بررسی مقطعی می‌باشد.

این پژوهش بر اساس نوع داده های جمع آوری و تحلیل شده، پژوهشی کمی است و از لحاظ نوع برخورد با مسأله مورد بررسی و ورود به آن مطالعه‌ای میدانی است. روش مورد استفاده در این پژوهش پیمایش می‌باشد. در مطالعه میدانی، برای گردآوری داده‌های مورد نیاز از ابزار پرسش‌نامه استفاده شده است. پیش از آغاز پیمایش، پرسش‌نامه ابتدایی مورد

آزمون اولیه قرار گرفت و با استفاده از نتایج بدست آمده، نقایص موجود برطرف و پرسش‌نامه نهایی تنظیم شد. جامعه آماری پژوهش، تمامی زنان و دختران متکدی و شبه متکدی ۱۲ سال به بالای شهر شیراز می‌باشد که بر اساس آمار شهرداری شیراز تعداد آنان در حدود ۳۵۰۰ نفر می‌باشد. از این تعداد در حدود ۵۰۰ نفر متکدی هستند و مابقی را شبه متکدیان تشکیل می دهند. دلیل در نظر گرفتن ۱۲ سال، فهم فرد از سؤالات بوده است؛ بدین ترتیب که پاسخگو بتواند درک و فهمی از سؤالات داشته باشد. از آنجا که به گونه طبیعی امکان مطالعه دیدگاههای تمامی ساکنان وجود نداشت از شیوه نمونه‌گیری برای تبیین نظریات افراد

فرضیات، تست‌های آماری متناسب با هر فرضیه بکار گرفته شد.

در این رابطه برای اطمینان از اعتبار لازم به مشاوره و بهره‌گیری از نظر استادان و کارشناسان مربوط و همچنین از آزمون آلفای کرونباخ برای پایایی پرسش‌نامه اقدام شده است و بر اساس ضریب آلفا ضریب پایایی تمامی متغیرها بالاتر از ۰/۷ می‌باشد.

مورد مطالعه استفاده شده است و بر اساس فرمول کوکران تعدادی از افراد (۳۸۴ نفر) که معرف جامعه آماری تشخیص داده شدند به عنوان نمونه انتخاب و مطالعه شده است.

روش نمونه‌گیری در این پژوهش شیوه نمونه‌گیری دو مرحله‌ای با استفاده از نمونه‌گیری خوشه‌ای و سپس نمونه‌گیری تصادفی ساده می‌باشد. پس از گردآوری داده‌ها تجزیه و تحلیل آن‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و Smart PLS انجام شد و در این رابطه برای آزمون

جدول ۱. پایایی پرسش‌نامه نهایی بر اساس ضریب آلفای کرون باخ

متغیر	شاخص	ضریب آلفا
دینداری	بعد اعتقادی	۰/۸۵۲
	بعد پیامدی	۰/۷۹۳
	بعد مناسکی	۰/۸۴۲
	بعد تجربی	۰/۷۲۱
	بعد عاطفی	۰/۷۲۵
گرایش به رفتارهای متکدیانه	مدت انجام تکدی‌گری	۰/۸۲۵
	تمایل به ادامه تکدی‌گری	۰/۸۱۴
	رضایت از تکدی‌گری	۰/۷۵۴

پاسخگویان در حد بالاتر از متوسط و نزدیک به زیاد دیندار هستند، اما نکته قابل توجه در دینداری پاسخگویان میزان مطلوب اعتقادات دینی و میزان پایین مناسک دینی می‌باشد. یعنی در بین پاسخگویان اعتقادات به میزان زیادی است، اما عمل به مناسک در حد کم‌تری وجود دارد و به میزان کمی است.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که میان شاخص‌های دینداری، بُعد اعتقادی بیش‌ترین میانگین یعنی (۳/۶۳) و بعد مناسکی دارای کمترین میانگین یعنی (۲/۶۵) است. بعد پیامدی (۳/۰۶)، بعد شناختی (۲/۹۶) و بعد تجربی (۳/۴۷) می‌باشد. میانگین کلی دینداری (۳/۱۵) است که نشان می‌دهد

جدول ۲. توزیع پاسخگویان بر حسب میزان دینداری

میانگین	خیلی زیاد (۵)		زیاد (۴)		متوسط (۳)		کم (۲)		خیلی کم (۱)		مولفه‌های دینداری
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۳/۶۳	۱۸/۲۳	۷۰	۴۳/۲۳	۱۶۶	۲۵/۷۸	۹۹	۸/۳۴	۳۲	۴/۴۲	۱۷	اعتقادی
۳/۰۶	۱۱/۹۸	۴۶	۲۶/۰۴	۱۰۰	۳۱/۵۱	۱۲۱	۱۷/۱۹	۶۶	۱۳/۲۸	۵۱	پیامدی
۲/۶۵	۵/۷۳	۲۲	۲۱/۰۹	۸۱	۲۸/۱۲	۱۰۸	۲۲/۶۶	۸۷	۲۲/۴۰	۸۶	مناسکی
۳/۴۷	۱۶/۱۵	۶۳	۳۶/۱۷	۱۳۱	۳۳/۳۳	۱۲۸	۹/۶۳	۴۸	۴/۱۶	۱۶	تجربی
۲/۹۶	۱۰/۹۴	۴۲	۲۱/۰۹	۸۱	۳۵/۹۳	۱۳۸	۱۷/۴۶	۶۷	۱۴/۵۸	۵۶	شناختی
۳/۱۵											میزان کل دینداری

جدول ۳. توزیع پاسخگویان بر حسب احساس عدالت اجتماعی و ابعاد آن

میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		مؤلفه های گرایش به رفتارهای متکدیانه
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۳/۵۹	۱۷/۱۹	۶۶	۴۴/۲۷	۱۷۰	۲۴/۷۳	۹۵	۸/۳۳	۳۲	۵/۴۶	۲۱	مدت زمان انجام تکدی
۳/۵۱	۱۶/۱۵	۶۲	۳۶/۷۱	۱۴۱	۳۳/۳۳	۱۲۸	۹/۶۳	۳۷	۴/۱۶	۱۶	تمایل به ادامه تکدی
۲/۸۶	۵/۲۱	۲۰	۱۷/۹۶	۶۹	۴۵/۳۱	۱۷۴	۲۰/۵۷	۷۹	۱۰/۹۴	۴۲	رضایت از تکدی
۳/۳۲											میزان کل گرایش به رفتارهای متکدیانه

یافته‌های استنباطی: بررسی وضعیت نرمال توزیع داده‌ها برای استفاده از آزمون‌های پارامتریک، پیش شرط‌هایی وجود دارد که عبارتند از شرط نرمال بودن داده‌ها. برای بررسی نرمال بودن عامل‌ها از آزمون تک نمونه‌ای کلموگروف - اسمیرنوف به قرار زیر استفاده می‌شود.
 داده‌ها از توزیع نرمال برخوردارند: H_0
 داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار نیستند: H_1

جدول ۳ مربوط به متغیر گرایش به رفتارهای متکدیانه و مؤلفه‌های آن، نشان می‌دهد که میانگین مدت زمان انجام تکدی (۳/۵۹)، تمایل به ادامه تکدی (۳/۵۱) و رضایت از تکدی نیز (۲/۸۶) می‌باشد. همچنین میزان کل گرایش به رفتارهای متکدیانه (۳/۳۲) است که میزان آن کمی بالاتر از متوسط قرار دارد.

جدول ۴. آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای تعیین نرمال بودن متغیرهای پژوهش

خرده مقیاس‌ها	اعتقادی	پیامدی	مناسکی	تجربی	عاطفی	احساس عدالت	شاخص‌ها
							تعداد
	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	تعداد
	۲/۷۰	۲/۹۸	۲/۵۴	۳/۰۱	۳/۶۰	۲/۱۲	مقادیر کلموگروف - اسمیرنوف
	۰/۰۸۸	۰/۱۲	۰/۰۹۷	۰/۰۸۳	۰/۱۶	۰/۲۳	سطح معناداری (دو دامنه)

آزمون فرضیه‌ها

میان ابعاد گوناگون دینداری (اعتقادی، پیامدی، مناسکی، تجربی و عاطفی) با گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان ارتباط وجود دارد.
 برای بررسی فرضیه‌های پژوهش مبنی بر ارتباط بین ابعاد گوناگون دینداری (اعتقادی، پیامدی، مناسکی، تجربی و عاطفی) با گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. یافته‌ها به شرح جدول زیر است.

با توجه به جدول (۴) می‌توان نتیجه گرفت که چون مقادیر سطح معناداری همه متغیرهای پژوهش بیش‌تر از ۰/۰۵ است پس می‌توان گفت این عامل نرمال بودن توزیع داده‌ها را می‌رساند و می‌توان در تحلیل فرضیه‌های پژوهش، آزمون‌های پارامتریک را به کار گرفت.

جدول ۵. همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته

نام متغیر	شاخص‌ها	ضریب همبستگی	گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان
دینداری	اعتقادی	-۰/۲۶	سطح معناداری
	پیامدی	-۰/۳۳	
	مناسکی	-۰/۴۲	
	تجربی	-۰/۳۶	
	عاطفی	-۰/۳۷	
	میزان کل دینداری	-۰/۳۶	

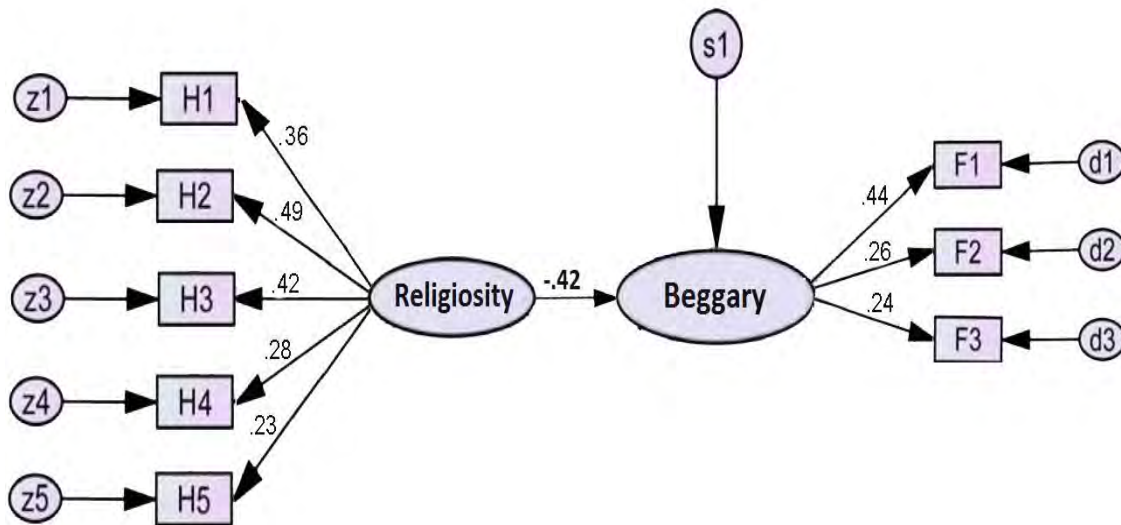
این مدل معادله ساختاری از دو نوع مدل و انواعی از متغیرها تشکیل شده است. دو نوع مدل تشکیل دهنده مدل معادله ساختاری عبارتند از: ۱- مدل اندازه‌گیری ۲- مدل ساختاری. یک مدل اندازه‌گیری جزئی از مدل ساختاری است که نحوه سنجش یک متغیر پنهان را با استفاده از دو یا تعداد بیش‌تری متغیر مشاهده شده، تعریف می‌کند؛ هم‌چنین می‌توان گفت در مدل اندازه‌گیری مشخص می‌شود که تعداد متغیرهای مشاهده شده برای یک متغیر پنهان تا چه حد تحت تأثیر متغیر پنهان مورد نظر و تا چه حد تحت تأثیر متغیر خطا هستند.

در این مدل ۹ متغیر مشاهده شده وجود دارد که متغیرهای مشاهده شده h_1, h_2, h_3, h_4, h_5 معرف‌های متغیر پنهان دینداری هستند و متغیرهای مشاهده شده F_1, F_2, F_3 معرف‌های متغیر پنهان گرایش به رفتارهای متکدیانه هستند. متغیرهای خطای Z و d نماد خطای اندازه‌گیری ۸ متغیر مشاهده شده هستند.

یافته‌ها گویای آن است که میان تمامی ابعاد دینداری و هم‌چنین، میزان کل آن با گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان رابطه منفی و معکوس و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین بعد مناسکی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه ($R = -0/42$) دارای بیش‌ترین ضریب همبستگی و رابطه، بین بعد اعتقادی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه دارای کمترین ضریب همبستگی ($R = -0/26$) است. هم‌چنین، رابطه بین بعد پیامدی دینداری ($R = -0/33$)، بعد تجربی دینداری ($R = -0/36$) و بعد عاطفی دینداری ($R = -0/37$) با گرایش به رفتارهای متکدیانه دارای ضریب همبستگی منفی، معکوس و معنادار می‌باشد؛ بنابراین می‌توان استدلال کرد که هر چه میزان دینداری ($R = 0/34$) و ابعاد آن بیش‌تر شود میزان گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان کم‌تر می‌شود و تمامی فرضیه‌های پژوهش تأیید می‌شوند. به منظور تعیین شدت و جهت تأثیر دینداری بر گرایش به رفتارهای متکدیانه در میان زنان شهر شیراز در وضعیت‌های گوناگون از یک مدل معادله ساختاری بهره گرفته شده است.

جدول ۶. متغیرهای موجود در مدل

متغیر	شاخص‌ها	نمادهای ترسیمی در مدل
دینداری	اعتقادی	H ₁
	پیامدی	H ₂
	مناسکی	H ₃
	تجربی	H ₄
	عاطفی	H ₅
گرایش به رفتارهای متکدیانه	مدت زمان انجام تکدی	F ₁
	تمایل به ادامه تکدی	F ₂
	رضایت از تکدی	F ₃

پنهان گرایش به رفتارهای متکدیانه بیش‌ترین توان تحلیل F1 یا (گویه‌هایی که مستقیم به مدت زمان انجام تکدی فرد مربوط می‌شوند) را با بالاترین ضریب دارد و در متغیر پنهان دینداری، بعد پیامدی با ضریب ۰/۴۹ بیش‌ترین توان تحلیل این متغیر را داراست. در کل اثر متغیر مستقل دینداری بر گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان به میزان ۰/۴۲- می‌باشد.

با توجه به جهت پیکان‌ها از سمت متغیر پنهان به سمت متغیر مشاهده شد که معرف آن متغیر پنهان است، بیانگر این نکته روش شناختی است که نمره هر پاسخگو در متغیر مشاهده شده تحت تأثیر وضعیتی است که آن پاسخگو در متغیر پنهان زیر بنایی مرتبط با متغیر مشاهده شده دارد؛ برای مثال در این مدل متغیر پنهان ما دینداری و شاخص مشاهده شده آن بعد اعتقادی (H1) است؛ به عبارت دیگر وزنی که h1, h2, h3, h4, h5 در مدل پژوهش دارند تعیین کننده میزان دینداری پاسخگو هستند.

در این مدل متغیر وابسته و پنهان ما گرایش به رفتارهای متکدیانه و شاخص‌های مشاهده شده آن مدت زمان انجام تکدی با بار عاملی (۰/۴۴)، تمایل به ادامه تکدی با بار عاملی (۰/۲۶) و رضایت از تکدی با بار عاملی (۰/۳۴) می‌باشد. برای مثال، در متغیر وابسته ما یعنی گرایش به رفتارهای متکدیانه بر روی F1 با ۰/۴۴ این معنی را می‌دهد که متغیر

جدول ۷. شاخص‌های برازندگی مدل

شاخص‌ها	مقدار	شاخص‌ها	مقدار	شاخص‌ها	مقدار
CMIN	۲۶۹/۰۸	GFI	۰/۸۰	NNFI	۰/۸۲
P, DF	۰/۰۰۰ ۲۸۹	AGFI	۰/۷۸	NFI	۰/۷۷
CMIN/DF	۱۲/۶۳	CFI	۰/۸۱	RMSEA	۰/۰۶۷

مجذور کای به صفر نزدیک تر باشد، نشان دهنده برازش بهتر مدل است. از آن جا که مقدار مجذور کای تحت تأثیر حجم نمونه و تعداد روابط مدل قرار می‌گیرد و مقدار آن بزرگ می‌شود؛ بنابراین با اتکا بر مقدار مجذور کای نمی‌توان به نتایج مطلوب دست یافت. در نتیجه در کنار این شاخص، از شاخص‌های دیگری نیز برای برازش مدل‌ها استفاده می‌شود. شاخص

برای بررسی برازش مدل، از شاخص‌های برازش استفاده می‌شود. شاخص‌های برازش مقادیری آماری را بدست می‌آورند که پژوهشگر را در تصمیم‌گیری نسبت به تشخیص یا انتخاب مدل مناسب تر، یاری می‌کنند. شاخص‌های برازش زیادی وجود دارند، اما پرکاربردترین آنها که در عین حال، پایه و اساس سایر شاخص‌ها بشمار می‌رود χ^2 است. هر چه مقدار

اعتقادی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه دارای کم‌ترین ضریب همبستگی ($P = -0/26$) است. همچنین، رابطه میان بعد پیامدی دینداری ($P = -0/33$)، بعد تجربی دینداری ($P = -0/36$) و بعد عاطفی دینداری ($P = -0/37$) با گرایش به رفتارهای متکدیانه دارای ضریب همبستگی منفی، معکوس و معنادار دارد؛ بنابراین می‌توان استدلال کرد که هر چه میزان دینداری ($P = 0/34$) و ابعاد آن بیش‌تر شود میزان گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان کم‌تر می‌شود و تمامی فرضیه‌های پژوهش حاضر تأیید می‌شوند.

نتایج حاصل از مدل معادله ساختاری Smart PLS نیز نشان می‌دهد که دینداری بر گرایش به رفتارهای متکدیانه تأثیر متوسط داشته ($-0/506$) و متغیر دینداری در مجموع $0/25$ از واریانس متغیر گرایش به رفتارهای متکدیانه را تبیین می‌کند.

یافته‌های پژوهش مبنی بر ارتباط بین گرایش به دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه با یافته‌های پژوهش برزگر و دیگران (1394) و ترکی (1395) هم‌خوانی دارند ($28, 27$). آنان در پژوهش‌های خود همانند این پژوهش به ارتباط میان دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه پرداختند. همچنین، یافته‌های پژوهش مبنی بر ارتباط میان دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه با تئوری‌های هیپرسی و دورکیم نیز هم‌خوانی دارد.

بنابراین، مشاهده می‌شود که دینداری می‌تواند به عنوان یکی از عوامل منفی مرتبط با گرایش به تکدی‌گری در بین زنان باشد که در این راستا نیاز است به بعد مناسکی دینداری توجه بیش‌تری شود. در نگرش عمومی جوامع انسانی، تکدی‌گری امری مذموم و ناپسند تلقی می‌شود و به عنوان پدیده و ناپه‌نجان با آن برخوردهای گوناگونی انجام می‌شود. دین مبین اسلام با تحریم ربا و تراکم بی‌جهت ثروت و فعالیت‌ها و کوشش‌های نازا و عقیم، تکدی را به عنوان یکی از کسب‌های منفور اعلام کرده و آن را سخت‌مورد مذمت و سرزنش قرار داده است. اسلام دستور داده است که مردم تن به مذلت و خواری ندهند، خود را زبون و پست نکنند، دست‌گدایی به این و آن دراز نکنند، تا می‌توانند زیر بار منت کسی نروند و چیزی خواهش نکنند. در دین اسلام همان‌گونه که گدایی‌کردن مذموم شمرده شده، گداپرووری نیز امری مذموم است، چرا که نتایج مفیدی برای اجتماع نخواهد داشت. اگرچه در کشور ما در ده‌های اخیر به دلیل رشد جمعیت، کاهش اشتغال، بیکاری و... وضعیت نامناسبی ایجاد شده است، اما وقتی شخص از عزت نفس بالایی برخوردار باشد حاضر است

دیگری که برای از میان برداشتن این محدودیت مجذور کای معرفی شده، شاخص χ^2/df است که اگر کوچک‌تر از 3 باشد، نشانگر برازندگی الگو است. براساس قاعده کلی، شاخص‌های نیکویی برازش (GFI)، نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)، برازندگی تطبیقی (CFI)، نرم شده برازندگی (NFI) و نرم نشده برازندگی (NNFI) برای مدل‌های خوب بین $0/90$ تا $0/95$ تفسیر می‌شوند و مقادیر بالای $0/8$ نیز نشان دهنده برازش نسبتاً خوب مدل هستند. همچنین، شاخص ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA) که لوهین¹ (2004) برای برازندگی این شاخص، پیشنهاد کرد که در صورتی که کوچک‌تر از $0/08$ باشد، نشان‌گر برازندگی خوب، $0/08$ تا $0/1$ ، نشانگر برازندگی قابل قبول و مقادیر نزدیک‌تر به صفر نشانگر بیش‌ترین برازندگی هستند. در جدول بالا نتایج تحلیل عامل مرتبه اول برای مدل بالا نشان داده شده است که مقدری مناسب است.

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌گونه که ذکر شد تکدی‌گری یکی از آسیب‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی است که در بروز و ترویج بسیاری از مسائل دیگر مؤثر است و این امر در جامعه می‌تواند در بروز و افزایش اعتیاد، قاچاق مواد مخدر، شیوع بیماری‌های پرخطر، سرقت، فحشا و سایر بزه‌های اجتماعی تأثیرگذار باشد، بسیاری از افراد، زنان و کودکانی که به این شیوه زندگی می‌کنند در دام افراد سودجو و فرصت‌طلب می‌افتند. در ایران مسئله تکدی‌گری همانند سایر کشورها سابقه ای دیرین دارد و با توجه به مذموم بودن تکدی از نظر فرهنگی و غیر قانونی بودن آن همواره به عنوان مسئله اجتماعی مهمی بوده است. با توجه به اهمیت بحث از تکدی‌گری در پژوهش حاضر که در میان 384 نفر از زنان متکدی و شبه متکدی شهر شیراز به عنوان حجم نمونه به انجام رسید، به بررسی ارتباط بین ارتباط بین دینداری با شاخص‌های (اعتقادی، پیامدی، مناسکی، تجربی و عاطفی) به عنوان متغیر مستقل و گرایش به رفتارهای متکدیانه در بین زنان به عنوان متغیر وابسته پرداخته شد.

یافته‌ها، حاکی از آن است که میان تمامی ابعاد دینداری و همچنین، میزان کل آن با گرایش به رفتارهای متکدیانه رابطه منفی و معکوس و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه میان بعد مناسکی دینداری و گرایش به رفتارهای متکدیانه ($-0/42$) دارای بیش‌ترین ضریب همبستگی و رابطه میان بعد

به کار زیاد و درآمد کم هم رضایت دهد اما هرگز دست نیاز به سمت مردم دراز نکند.

دین اسلام از راه تأکید بر ارزش های کلی و دسترسی پذیر یعنی ارزش هایی چون رستگاری و یا توجیه رنج، ناکامی و محرومیت و نظایر آن، سازمان اخلاقی جامعه را حفظ می کند و موجب پیوند اعضای جامعه و همبستگی اجتماعی می شود. بنابراین، دین اسلام دارای پتانسیل های بالایی در راستای کاهش گرایش به تکدی گری می باشد تا از راه ابعاد گوناگون دینداری، زمینه های کاهش گرایش به تکدی گری را فراهم سازد.

ملاحظات اخلاقی

پس از دریافت رضایت آگاهانه از مشارکت کنندگان اقدام به تکمیل پرسشنامه ها شد. مشارکت کنندگان با رضایت کامل در پژوهش شرکت کرده و در خصوص محرمانه بودن اطلاعات به آنها اطمینان داده شده است.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این پژوهش برگرفته از پایان نامه دکترا بوده و مورد تایید دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر می باشد. تمام نکات اخلاقی شامل رازداری، در

اولویت بودن رضایت و سلامت روان شناختی شرکت کنندگان، امانت داری، دقت در استناددهی، قدردانی از دیگران، رعایت ارزش های اخلاقی در گردآوری داده ها، رعایت حریم خصوصی شرکت کنندگان توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان سهم یکسانی در طراحی پژوهش، تحلیل و تفسیر داده ها و تایید نهایی مقاله ای حاضر داشته اند.

تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پایان نامه مقطع دکتری تحت عنوان «تحلیل جامعه شناختی تکدی گری مورد مطالعه شهر شیراز» (گروه جامعه شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر) بوده و با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد.

References

- 1- Rajabi S, Ali Moradi K. Investigating the phenomenon of takadarism and its relation to poverty in Bushehr Province. In: International Conference on Psychology and Culture of Life. Istanbul; 2016. p. 20–39.
- 2- Tajik M, Miri Ashtiani E. Introduction to the Pathology of Social Issues in Iran. Tehran: The Culture of Discourse; 2004.
- 3- Shakoori A, Motamedi H. Analysis of Socio-Economic Factors Affecting Begging In the City of Mashhad. socio-cultural Dev Stud. 2013;1(3).
- 4- Kulayni M ibn Y. Usul al-Kafi. Ustad Vali H, translator. Qom: Dar Al-Thaqalin ;1390.
- 5- Ghayedgiwi F, Jahanshahi R, Niksirat M. Assessing the Relationship between Social Capital and Different Dimensions of Religion Among Youth (Case Study: Yasuj Youth). In: First International Conference on Humanities, Cultural and Social Studies. Shiraz; 2018.
- 6- Pyszczynski T, Greenberg J, Solomon S, Hamilton J. A terror management analysis of self-awareness and anxiety: The hierarchy of terror. Anxiety Res. 1990;2(3):177–95.
- 7- Hamilton M. Sociology of Religion. Salasi M, translator. Tehran: Tebian; 2011.
- 8- Ritzer G. Contemporary Sociology Theories. Salasi M, translator. Tehran: Scientific Publications; 2005.
- 9- Freund J: Identify Max Weber. Nik Gohar A, translator. Tehran: Tootia; 1997.
- 10- Lenski G. The Religious Factor: A Sociological Study of Religion's Impact on Politics, Economics and Family Life. Lieber T, editor. Tradit A J Orthodox Jewish Thought. 1963;6(1):110–113.
- 11- Glock CY, Stark R. Religion and society in tension: a publi. from the research program in the Sociology of Religion Survey Research Center, Univ. of Calif., Berkeley; 1970.
- 12- Hedarkhani H, Norbakhsh Y, Ghsnbari N. The Relationship between Religiosity and Social Health of Young People in Marginal areas of Kermanshah. Soc Dev Welf Palnning. 2018;9(30):31–66.
- 13- Ahmadi H. Sociology of Deviations. Tehran: SAMT Publications; 2016.
- 14- Salimi A, Davari M. sociology of deviance. Qom: Research Institute of Hawzeh and University; 2017.
- 15- Coser L, Rosenberg B. Fundamental sociological theories. Ershad F, translator. Tehran: Ney Publishing; 2009.
- 16- Mohseni Tabrizi A. Vandalism. Tehran: Agah Publishing; 2005.
- 17- Sedaghat K. Investigating the Role of Cultural-Social Factors Affecting the Legislation and Legislation of the Citizens of Tabriz. PhD dissertation. Isfahan: University of Esfahan; 2006.
- 18- Gasan R. Introduction to Criminology. Keynia M, translator. Tehran: Majd Publishing; 2012.
- 19- Alivardinia A, Riahi M, Mousavi Chashmi M. Sociological study of delinquency: Agnio's general pressure theory experimental test. Iran J Sociol. 2006;8(2):75–99.
- 20- Hergenhan B., Olson M. Introduction to learning theories. Seyf AK, translator. Tehran: Dooran; 2010.
- 21- Parsa M. New field of psychology. Tehran: Besat Publishing; 2004.
- 22- Cohen B. Introduction to Sociology. Salasi M, translator. Tehran: Tootia Publishing; 2007.
- 23- Cantillon D, Davidson WS, Schweitzer JH. Measuring community social organization: Sense of community as a mediator in social disorganization theory. J Crim Justice. 2003;31(4):321–39.
- 24- Nazaktabar H, Zahedi MJ, Nayebi H. Religiosity in Preventing the Delinquency of Tehranian Juvenile. Refahj. 2006;6(22):233–60.
- 25- Moeini M, Jahanbazian S. Investigating the effective factors on begging in Yasuj city. Appl Stud Soc Sci Sociol. 2020;2(1):23–34.
- 26- Abdollahi E, Zandi R. Investigation and analysis of factors affecting begging in Bushehr. In: Third World Conference on Psychology and Educational Sciences, Law and Social Sciences at the Beginning of the Third Millennium. Shiraz; 2016.
- 27- Turki S. Sociological study of factors affecting begging in Kerman. In: Second National Conference on New Research in the Fields of Humanities and Social Studies in Iran. Qom, Soroush Hekmat Mortazavi Center for Islamic Studies and Research; 2017.
- 28- Barzegar Z, Poornajaf H, Javadifar S, Moslehpour F. Beggars' experiences of begging and ways to reduce and treat it in society. In: International Conference on Management Economics and Social Sciences. Tehran; 2016.
- 29- Jahangiri M, Soltani I, Karimi Y. Explaining the social factors affecting the

desire of begging women to stop begging. In: the first conference on the role of women in the health of society. Tehran; 2015.

30- Kassah AK. Begging as work: a study of people with mobility difficulties in Accra, Ghana. Disabil \& Soc [Internet]. 2008;23(2):163-70.

31- Woubishet D. Begging as a means of livelihood: conferring with the poor at the orthodox religious ceremonial days in addis ababa. African study Monogr Suppl issue. 2005;(29):185-91.

32- Portes A, Rumbaut RG. Introduction: The Second Generation and the Children of Immigrants Longitudinal Study. Ethn Racial Stud [Internet]. 2005;28(6):983-99.

33- Bromley R. Begging in Cali: Image, Reality and Policy. Int Soc Work. 1981;24(2):22-40.

34- Dekhoda ali akbar. The Dekhoda Dictionary of Two Volumes. Tehran: University of Tehran; 2006.

